

Investigating the relationship between executive functions and marital satisfaction in couples: The mediating role of theory of mind

Tahereh Fazaeli¹ , Hasan Heydari^{2*} , Rahim Hamidipour³

1. PhD Student in Counseling, Department of Counseling, Faculty of Humanities, Khomein Branch, Islamic Azad University, Khomein, Iran

2. Associate Professor of Counseling Department, Faculty of Humanities, Khomein Branch, Islamic Azad University, Khomein, Iran

3. Assistant Professor of Counseling Department, Farhangian University, Tehran, Iran

Abstract

Received: 13 Mar. 2023

Revised: 6 Oct. 2023

Accepted: 12 Oct. 2023

Keywords

Executive functions
Theory of mind
Marital satisfaction
Working couples

Corresponding author

Hasan Heydari, Associate Professor of Counseling Department, Faculty of Humanities, Khomein Branch, Islamic Azad University, Khomein, Iran

Email: Heidarihassan@yahoo.com

doi.org/10.30514/icss.25.3.77

Introduction: A healthy family is the foundation of a healthy society. One of the criteria of a healthy family is the favorable marital relationship between the couple, affecting the various aspects of the health of the family members. This study aimed to investigate the relationship between executive functions and marital satisfaction in couples with the mediating role of theory of mind.

Methods: The design of the current research is of a descriptive-correlation type. For this purpose, 500 working couples in Tehran, Iran, were selected using stratified relative sampling and responded to Barkley's Executive Functions Scale, Theory of Mind Picture Stories Task, and Enrich Marital Satisfaction Questionnaire. Data analysis was done using structural equation modeling. Furthermore, SPSS-25 and AMOS-26 software were used to classify, process, and analyze data and check the research hypotheses.

Results: The results obtained from structural equation modeling indicate a direct and significant effect of executive functions on theory of mind ($P=0.001$; $\beta=-0.398$), executive functions on marital satisfaction ($P=0.001$; $\beta=-0.511$), theory of mind was on marital satisfaction ($P=0.001$; $\beta=0.351$). Moreover, the results showed that the Theory of Mind plays a mediating role in the relationship between executive functions and couples' marital satisfaction ($P=0.001$, $\beta=0.077$).

Conclusion: Executive functions are directly and indirectly effective in marital satisfaction through the theory of mind. Therefore, intervention in executive functions and theory of mind in working couples can be essential to improve marital satisfaction.

Citation: Fazaeli T, Heydari H, Hamidipour R. Investigating the relationship between executive functions and marital satisfaction in couples: The mediating role of theory of mind. *Advances in Cognitive Sciences*. 2023;25(3):77-94.

Extended Abstract

Introduction

Family and employment are indispensable components of modern life (1) In this regard, in recent years, the employment of both partners has given rise to widespread changes in family structure and roles (2). Changes in the

roles along with those in relationships and family structures in families, including employed couples, result in various issues that can affect not only family life but also working life (3). Marital satisfaction is among the most

crucial aspects related to family life that a couple's employment can influence (4). A satisfactory life can lead to more flexibility in managing life burdens, lowering the risk of mental harm, better adaptation, longer life, and lowering emotional health problems (8).

Executive functions are regarded as one of the most fundamental aspects of cognitive performance, which turns to control (regulatory) mechanisms mainly used to regulate human cognition and behaviors (47).

Theory of mind can play a mediatory role between the variables of executive functions and marital satisfaction. Understanding the relationship between these variables can not only improve and enhance life satisfaction but can also help resolve marital problems and conflicts.

The current study aimed to design a marital satisfaction model based on executive functions with the mediatory role of the theory of mind among employed couples.

Methods

The current study can be classified as primary research as far as the research purpose is concerned, and in terms of the data collection procedure, it can be regarded as descriptive-correlational research. The research sample of this study included all employed couples in Tehran, Iran, in 2022. The sampling procedure was clustering-stratified so that two regions were randomly selected from the twenty-two Tehran regions. Then, the intended qualified couples to participate in the research were chosen in each region. There were eleven noticeable variables for each of which twenty participants were considered. The number of two hundred and twenty participants is adequate for the research sample. Accordingly, given the burden involved, five hundred and ten participants were regarded so that the researcher could gain access to the desired sample in case of attrition based on the opinions of specialized figures. Among this group, data from five hundred individuals were suitable for analysis. The in-

struments applied in the current study were as follows:

Barkly Executive Functions Scale: This eighty-nine-statement scale is a self-report instrument that applies for the age range of eighteen to eighty-one and includes five sub-scales which measure five actions including executive action of self-management of time, self-organization– problem-solving, self-control-inhibition, self-motivation, and self-discipline. Cronbach's alpha coefficients for sub-scales lay within the range of 0.80 and 0.92, whereas for the whole scale, the figure was 0.96.

Visual Stories Assignment of Theory of Mind: Corcoran, Cahill, and Frith (1997) introduced visual stories to assess the theory of mind, including six visual story cartoons. In this assignment, the participants were asked to put a series of pictures correctly. In the case of failure, the participants were guided by the researcher, and later, they were asked to provide oral explanations for each picture and answer some incorrect beliefs. Correct ordering of the pictures received six points and correct answers to questions were assigned one score. Higher scores are indicative of a person's higher capability in theory of mind. This scale was administered in Iran by Mashhadi et al. (2015), and a reliability coefficient of 0.75 was reported using alpha Cronbach reliability (35).

Enrich Marital Satisfaction Scale: This scale consists of thirty-five items, which measure four sub-scales of idealistic distortion, marital satisfaction, communication, and conflict resolution. Cronbach's alpha coefficient of 0.68 was attained in this study (39).

Results

The education of 11% of couples was post-graduate, 50.6% had a bachelor's degree, 33.4% post-graduate degree, and 5% had a PhD 33.4% of the couples were between 25 and 35 years old, 42.4% were between 35 and 45 years old, and 25.2% were 45 years old and older. Besides, 37.8% of couples had one child, 46% had two

children, and 16.2% had three or more children.

The results indicated that none of the research variables had a considerable deviation from normal distribution, and skewness of score distribution lay within the range of +2 and -2, while the kurtosis lay within the range of +3 and -3. Hence, the conclusion can be drawn that data are normally distributed.

Variance Inflation Factor (VIF) was drawn to analyze the linear relationship between predicting variables, which was lower than ten for all variables. Furthermore, statistics on tolerance were reported to be 0.2 in this study. The frequency table was used to pinpoint univariate outliers, reporting no outliers. Additionally, the results of the Pearson correlation indicated a negative significant correlation between executive functions and marital satisfaction, whereas a positive significant correlation exists between the theory of mind and marital satisfaction ($P < 0.001$).

Results showed that the direct paths between executive functions and theory of mind ($\beta = -0.398$) ($P = 0.001$) and that of marital satisfaction ($\beta = -0.511$) ($P = 0.001$) are significant. Moreover, the bootstrap test in macro program was used to investigate the effect of the mediator variable of the theory of mind in the relationship between executive functions and marital satisfaction, the results of which are indicative of an indirect correlational path. Express differently, the theory of mind as a mediator variable between executive functions and marital satisfaction can directly affect the relationship between these variables. Therefore, the conclusion can be drawn that the theory of mind plays a mediatory role in the association between executive functions and marital satisfaction among employed couples.

Conclusion

The attained findings from the intended model showed that the theory of mind exerts a mediatory role in creating a relationship between executive function and mari-

tal satisfaction. A point can be made to account for these findings regarding the common nervous origin between executive functions and the theory of mind. Imaging studies proved that activities of different frontal regions are involved in the theory of mind and executive functions (53). By affecting the frontal region of the brain, executive functions can strengthen planning during the cognitive processes in the brain and create more constructive social interactions and social behaviors, including theory of mind (52). In addition, in some executive functions, such as cognitive flexibility, it is considerably required that people understand how people feel and think (53). Therefore, any injury to the frontal region can result in a person's inability to perceive emotional messages and respond to them. Moreover, research in developmental psychology approves the relationship between executive functions and social awareness, particularly the ability to perceive one's psychological conditions and those of others (54).

Ethical Considerations

Compliance with ethical guidelines

All subjects who participated in the research were assured that all their information would remain confidential and only be used for research purposes. In order to respect the privacy of the subjects, the details were not recorded, and their information was analyzed based on the code. Before conducting the research, informed consent was obtained from all participants.

Authors' contributions

Tahereh Fazaeli and Hasan Heydari were involved in choosing the topic, designing the study, and defining the concepts. All authors conducted a literature search. Tahereh Fazaeli analyzed the data. All authors discussed the results and participated in editing the final version of the article.

Funding

No financial aid was received from any organization to conduct this research.

Acknowledgments

The present study is taken from the PhD dissertation of

the first author at the Islamic Azad University, Khomein Branch. The authors thank all the people who helped us implement of this research.

Conflict of interest

The authors have not reported any conflict of interest.

بررسی رابطه بین کارکردهای اجرایی با رضایت زناشویی در زوجین: نقش میانجی نظریه ذهن

طاهره فضائلی^۱، حسن حیدری^{۱*}، رحیم حمیدی پور^۲

۱. دانشجوی دکتری مشاوره، گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران
 ۲. دانشیار گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران
 ۳. استادیار گروه مشاوره، دانشگاه فرهنگیان، تهران، ایران

چکیده

مقدمه: خانواده سالم، زیربنای سلامت جامعه است. یکی از مسائل مهم مرتبط با زندگی خانوادگی که از اشتغال زوجین تاثیر می‌پذیرد، رضایت زناشویی است. هدف از مطالعه حاضر بررسی رابطه بین کارکردهای اجرایی و رضایت زناشویی در زوجین با نقش میانجی نظریه ذهن بود.

روش کار: طرح پژوهش حاضر از نوع توصیفی همبستگی بود. برای این منظور ۵۰۰ نفر از زوجین شاغل شهر تهران با استفاده از نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبتی انتخاب شدند و به مقیاس کارکردهای اجرایی Barkley's، پرسشنامه نظریه ذهن و پرسشنامه رضایت زناشویی Enrich پاسخ دادند. تحلیل داده‌ها با استفاده از مدل‌یابی معادلات ساختاری انجام شد. همچنین برای طبقه‌بندی، پردازش، تحلیل داده‌ها و بررسی فرضیه‌های پژوهش از نرم‌افزارهای SPSS-25 و AMOS-26 استفاده شد.

یافته‌ها: نتایج به دست آمده از مدل‌یابی معادلات ساختاری حاکی از تاثیر مستقیم و معنادار کارکردهای اجرایی بر نظریه ذهن ($\beta = 0.398$; $P < 0.001$)، کارکردهای اجرایی بر رضایت زناشویی ($\beta = 0.511$; $P < 0.001$) و نظریه ذهن بر رضایت زناشویی ($\beta = 0.351$; $P < 0.001$) بود. همچنین نتایج نشان داد که نظریه ذهن در رابطه بین کارکردهای اجرایی و رضایت زناشویی نقش میانجی ایفا می‌کند ($\beta = 0.077$; $P < 0.001$).

نتیجه‌گیری: کارکردهای اجرایی به طور مستقیم و غیرمستقیم از طریق نظریه ذهن بر رضایت زناشویی تأثیر دارد. از این رو جهت بهبود رضایت زناشویی، مداخله در کارکردهای اجرایی و نظریه ذهن در زوجین شاغل می‌تواند دارای اهمیت باشد.

دریافت: ۱۴۰۲/۱۲/۲۲

اصلاح نهایی: ۱۴۰۲/۰۷/۱۴

پذیرش: ۱۴۰۲/۰۷/۲۰

واژه‌های کلیدی

رضایت زناشویی

زوجین

کارکردهای اجرایی

نظریه ذهن

نویسنده مسئول

حسن حیدری، دانشیار گروه مشاوره، دانشکده علوم انسانی، واحد خمین، دانشگاه آزاد اسلامی، خمین، ایران

ایمیل: Heidarihassan@yahoo.com

doi.org/10.30514/ics.25.3.77

مقدمه

خانوادگی که از اشتغال زوجین تاثیر می‌پذیرد، رضایت زناشویی (Marital Satisfaction) است (۴). رضایت زناشویی، احساس عینی از خشنودی و لذت تجربه شده زن و مرد با توجه به تمام جنبه‌های رابطه زناشویی است (۵). رضایت زناشویی مولفه‌ای است شخصی که توسط هر یک از زوجین و با توجه به دیدگاه‌های خود فرد در مورد رضایت خود از شریک جنسی گزارش می‌گردد و این مولفه تحت‌تاثیر روابط

خانواده و کار دو حوزه مهم زندگی مدرن هستند (۱) از این رو در طی سال‌های اخیر، اشتغال هر دو زوج، تغییرات گسترده‌ای را در ساختار خانواده و نقش‌های خانوادگی ایجاد کرده است (۲). تغییر نقش‌ها، روابط و ساختار خانواده، سبب بروز مسائل مختلفی در خانواده‌های دو سر شاغل شده است که هم زندگی خانوادگی و هم زندگی کاری را تحت‌تاثیر قرار می‌دهد (۳). یکی از مسائل مهم مرتبط با زندگی

بر این فرض استوارند که مشکلات خانوادگی آمیزه‌ای از عوامل شناختی و همچنین برخاسته از تبادلات رفتاری ناکارآمد زوجین نظیر نارسایی ارتباطات یا مهارت‌های حل مسئله است. Happe و همکاران معتقد است توانایی زوجین در درک احساسات و عقاید همسرشان به آنها کمک می‌کند در تعاملات زناشویی، به احساسات و عقاید همسرشان توجه کرده و توصیف و تبیین بهتری از رفتارشان در ارتباط با شریک زندگی خود داشته باشند و در نتیجه به رضایت‌مندی بالاتری در زندگی زناشویی دست یابند (۲۵). به عبارت دیگر اسناد دادن حالات ذهنی (Mental State) از قبیل باورها، امیال، عواطف و اهداف به خود و همسر و استفاده از این اطلاعات در پیش‌بینی و تفسیر و تبیین رفتارها در زندگی زناشویی نشان دهنده نظریه ذهن بالای زوجین است که می‌تواند رضایت زناشویی را سبب شود. بررسی‌های انجام شده نشان داده است که نظریه ذهن (Theory of Mind) از دیگر مولفه‌هایی است که با مولفه‌های کارکردهای اجرایی و رضایت زناشویی ارتباط دارد (۲۶-۲۸). نظریه ذهن، حالت‌های ذهنی، اعتقادات، نیت، امیال، ادعاها و دانش نسبت به خود و دیگران است و همچنین درک این مطلب که دیگران می‌توانند اعتقادات و نیاتی متفاوت از ما داشته باشند (۲۹). نظریه ذهن دو مؤلفه دارد: اول مؤلفه اجتماعی-دراکی (Social Perceptual) که توانایی درک حالت ذهنی دیگران با استفاده از نشانه‌های موجود از قبیل چهره و حرکات بدن را شامل می‌شود و دوم مؤلفه اجتماعی-شناختی (Social_Cognitive) که توانایی استدلال درباره محتوای حالت ذهنی دیگران را در بر می‌گیرد. با این استدلال‌ها می‌توان فعالیت دیگران را پیش‌بینی کرد (۳۰). ادبیات پژوهشی مربوطه، حاکی از ضرورت بهره‌مندی از توانایی نظریه ذهن به منظور انجام تکالیف رفتاری و اجتماعی روزانه است (۳۱، ۳۲). نتایج پژوهش Jackson و همکاران نشان داد که نظریه ذهن با توانایی زوجین در برقراری روابط بین‌فردی عاشقانه رابطه دارد (۲۶). در همین راستا Dussault و همکاران دریافتند که تمرین‌ها و مداخلات مبتنی بر نظریه ذهن یک تکنیک مفید برای کاهش مشکلات جنسی/رابطه‌ای و ارتقای کیفیت زندگی در بین زوجین هستند. از سوی دیگر Otsuka و همکاران نشان دادند که نقض در بازداری (از مولفه‌های کارکردهای اجرایی) با نظریه ذهن رابطه معناداری دارد (۲۸).

پژوهش‌های مختلفی در زمینه رابطه بین کارکردهای اجرایی و رضایت زناشویی انجام شده است. بررسی‌های انجام شده نشان داده است که نظریه ذهن از جمله مولفه‌هایی است که با کارکردهای اجرایی افراد ارتباط دارد و در عین حال بر روی رضایت زناشویی آنان در زندگی اثرگذار است و می‌تواند به عنوان متغیرهای میانجی در نظر گرفته

شخصی، حل تعارضات، مدیریت مشکلات مالی و روابط جنسی قرار دارد (۶). به عبارت دیگر رضایت زناشویی پیوندی دوستانه همراه با تفاهم و درک یکدیگر و تعاملی منطقی میان نیازهای مادی و معنوی همسران است. (۷)، این در حالی است که عدم رضایت زناشویی با بروز مشکلات روانی از جمله افسردگی، استرس پس از سانحه و افسرده‌خویی مرتبط است (۸). پژوهش‌ها نشان داده است که عوامل شخصیتی گشودگی در برابر تجارب جدید، جدانی بودن، روان‌رنجورخویی، مهارت‌های هیجانی زوجین، باورهای ارتباطی غیرمنطقی، وجود رگه‌هایی از خصومت در یکی از زوجین (۹)، متغیرهای جمعیت‌شناختی از قبیل سن و میزان تحصیلات، میزان درآمد، نوع شخصیت زوجین (۱۰)، شیوه‌های ارتباطی زوجین (۱۱)، عوامل محیطی نظیر اعتیاد به اینترنت (۱۲)، مشکلات رفتاری و روانی (۱۳)، متغیرهای زیستی، شناختی و هیجانی (۱۴) و کارکردهای اجرایی زوجین (۱۵) با رضایت زناشویی رابطه دارند. کارکردهای اجرایی معمولاً برای توصیف فرآیندهای عصب‌شناختی پیچیده مانند توانایی فرد برای تنظیم توجه و تمرکز، نظارت بر خود، برنامه‌ریزی، سازمان‌دهی، انعطاف‌پذیری شناختی، درگیر شدن در استدلال انتزاعی، حل مسئله، بازداری تکانه‌ها، شروع تکالیف و تنظیم هیجان استفاده می‌شود (۱۶). کارکردهای اجرایی افراد شامل دو نوع گرم و سرد می‌باشد. کارکردهای اجرایی گرم شامل فرآیندهایی است که در شرایط هیجانی و انگیزشی بالا مورد توجه قرار می‌گیرد و کارکردهای اجرایی سرد شامل فرآیندهایی است که در بافت‌هایی که از نظر هیجانی خنثی هستند عمل می‌کند (۱۷). در سال‌های گذشته علاقه به کارکردهای اجرایی به صورت چشمگیری افزایش یافته و تلاش‌های فراوانی برای شناخت دقیق‌تر آن صورت گرفته (۱۸) و پژوهش‌های فراوانی برای بررسی ارتباط کارکردهای اجرایی با دیگر عوامل روان‌شناختی انجام گرفته است. نتایج به دست آمده نشان داده است که کارکردهای اجرایی نقش بسیار مهمی در رشد توانایی‌های هوشی (۱۹)، رشد شخصیت (۲۰) و مهارت‌های اجتماعی (۲۱) افراد ایفا می‌کند. همچنین وجود مشکل در کارکردهای اجرایی افراد منجر به مشکلات عدیده‌ای از جمله پرخاشگری (۲۲) و مشکلات رفتاری، اجتماعی و ارتباطی می‌شود (۱۵). از طرفی پژوهش‌ها نشان می‌دهد که بخش قابل توجهی از زوجینی که به دلیل عدم رضایت زناشویی به دنبال درمان می‌گردند، مشکلاتی را در تنظیم هیجان‌اتشان، در بافت ارتباطی زناشویی یا در کل مسائل زندگی‌شان تجربه می‌کنند (۲۳). خودکنترلی بالای زوجین و حل مسأله به عنوان مولفه‌های کارکردهای اجرایی، برای ادامه دادن به یک رابطه پایدار و رضایت بخش زناشویی اهمیت دارند (۲۴). از طرفی رویکردهای شناختی در زمینه زوج درمانی

و فاضلاب، بانک رفاه و تأمین اجتماعی) شهر تهران در سال ۱۴۰۱ بود. نمونه پژوهش شامل ۲۵۰ زوج (۵۰۰ نفر) بود با روش نمونه‌گیری طبقه‌ای نسبتی انتخاب شدند. برای این منظور، ابتدا از بین مناطق ۲۲ گانه شهر تهران به طور تصادفی ۱۰ منطقه انتخاب شدند (مناطق ۱، ۲، ۴، ۸، ۱۰، ۱۲، ۱۶، ۱۹، ۲۱ و ۲۲). در ادامه پس از دریافت لیست افراد دارای شرایط، به صورت نسبتی، تعداد هر طبقه (ادارات) محاسبه شد. بدین ترتیب از اداره‌های آموزش و پرورش (آپ) ۱۲۵ زوج (۲۵۰ نفر) از برق، گاز و بانک هرکدام ۲۵ زوج (۵۰ نفر)، آب و فاضلاب (آبفا) ۳۸ زوج (۷۶ نفر) و تأمین اجتماعی ۱۲ زوج (۲۴ نفر) انتخاب شدند. ملاک‌های ورود شامل حداقل ۲ سال زندگی مشترک، داشتن حداقل ۲۵ سال سن، سواد حداقل دیپلم و توانایی پاسخ‌گویی به پرسشنامه‌های پژوهش، عدم قصد یا اقدام به طلاق، برخورداری از سلامت روان شناختی به اظهار شخصی، اشتغال هر دو زوج در یک اداره بود. ملاک‌های خروج نیز شامل عدم تکمیل کامل ابزارهای پژوهش منظور شده بود.

شیوه اجرای پژوهش بدین صورت بود که پس از انتخاب گروه نمونه، ابتدا یک مصاحبه نیمه ساختاریافته با هر کدام از زوجین انجام شد و طی آن ضمن دریافت مشخصات جمعیت‌شناختی شرکت‌کنندگان، هدف پژوهش و ملاک‌های ورود و خروج بررسی شد و زوجینی که یکی از آنان یا هر دو شرایط ورود به پژوهش را نداشتند از گروه نمونه کنار گذاشته شدند و زوجین دیگری جایگزین آنان شدند. سپس تمامی ۲۵۰ زوج به پرسشنامه رضایت زناشویی، پرسشنامه ذهن‌آگاهی پنج‌وجهی و پرسشنامه نظریه ذهن پاسخ دادند و داده‌ها جهت انجام تحلیل‌های آماری ثبت شد.

ابزار

پرسشنامه نقص کارکردهای اجرایی (Barkley's Barkley's Functional Performance Scale): این پرسشنامه دارای ۸۹ سوال می‌باشد که توسط Barkley's (۲۰۱۲) طراحی و ساخته شده است که دارای پنج زیرمقیاس می‌باشد. امتیازات بالا در هر مقیاس می‌تواند علامت نقص در آن حیطة از کارکرد اجرایی در فعالیت‌های روزانه باشد. پاسخ‌دهی به آن بر مبنای طیف لیکرت چهار درجه‌ای (هرگز=۱ تا همیشه=۴) می‌باشد. مقیاس مذکور شامل پنج خرده مقیاس است که این خرده مقیاس‌ها پنج کنش اجرایی ۱- خود مدیریتی زمان، ۲- خودسازمان‌دهی/حل مسأله، ۳- خودکنترلی/بازداری، ۴- خود انگیزشی و ۵- خودنظم‌جویی هیجان را اندازه‌گیری می‌کنند. روش نمره‌گذاری پرسشنامه بدین صورت است که گویه‌های ۱، ۶، ۱۴، ۱۶، ۲۴، ۴۹، ۵۰، ۵۵، ۶۰، ۶۵ و ۶۹ نمره‌گذاری معکوس دارند. نمرات

شود (۳۳). در مجموع می‌توان گفت که رابطه بین رضایت زناشویی و کارکردهای اجرایی یک رابطه خطی نیست و به نظر می‌رسد برخی از متغیرها از جمله نظریه ذهن می‌تواند نقش واسطه‌ای معنادار ایفا کند. این که چه متغیرهایی می‌توانند روی رضایت زناشویی اثرگذار باشند و در رابطه بین کارکردهای اجرایی زوجین و رضایت زناشویی نقش تعدیل‌کننده را بازی کنند، پرسش اصلی این پژوهش بود. به عبارت دیگر بررسی اثرات متغیرهایی که روی رضایت زناشویی اثرگذارند و دستیابی به مدلی که بتوان به واسطه آن میزان رضایت زناشویی زوجین را افزایش داد، می‌تواند آسیب‌هایی همچون تعارضات زناشویی، طلاق و سایر مشکلات موجود در خانواده‌ها را کاهش دهد. نظریه ذهن زوجین به عنوان مؤلفه‌ای شناختی-عاطفی و ظرفیتی که زوجین به واسطه آن درک بهتری از دنیای شناختی و عاطفی همسرشان کسب می‌کنند، می‌تواند نقش مهمی در ارتقای سطح رضایت‌مندی زوجین از رابطه زناشویی ایفا کند. از این رو درک روابط بین متغیرها کمک می‌کند تا بتوان راه‌کارهای اساسی را به منظور بهبود و ارتقای رضایت از زندگی زناشویی تدوین و طراحی کرد. از سوی دیگر، زوجین در زندگی زناشویی خود با مشکلات و تنش‌های مختلفی مواجه می‌شوند و عدم حل و فصل مناسب و کارآمد این مشکلات موجب کاهش رضایت از زندگی زناشویی می‌شود. با توجه به اثرات و لطمات جبران‌ناپذیری که نارضایتی زناشویی بر خانواده و فرزندان می‌گذارد و همچنین اهمیت حفظ کانون گرم خانواده و پیشگیری از فروپاشی آن، بررسی و دستیابی به متغیرهایی که بتوانند اثربخشی کارکردهای اجرایی زوجین را بر رضایت زناشویی افزایش دهند و دستیابی به مدلی که به واسطه آن بتوان میزان رضایت‌مندی زناشویی در زوجین را افزایش داد، تاکنون صورت نگرفته و یکی از خلأهای پژوهشی در این زمینه می‌باشد. از این رو در این پژوهش بر آن شدیم تا به بررسی رابطه بین کارکردهای اجرایی و رضایت زناشویی زوجین با بررسی نقش میانجی‌گری نظریه ذهن بپردازیم و به این پرسش پاسخ دهیم که آیا مدل پیشنهادی رضایت زناشویی از برازش مطلوبی برخوردار است یا خیر؟ و با بررسی اثرات مستقیم و غیرمستقیم کارکردهای اجرایی بر رضایت زناشویی با نقش میانجی‌گری نظریه ذهن، به این سؤال پاسخ دهیم که آیا نظریه ذهن اثر کارکردهای اجرایی زوجین را بر میزان رضایت‌مندی زناشویی آنان افزایش می‌دهد یا خیر؟

روش کار

پژوهش حاضر از نوع توصیفی-همبستگی بود. جامعه آماری شامل کلیه زوجین شاغل در ادارات دولتی (آموزش و پرورش، برق، گاز، آب

اول پاسخ خیر بدهد، سوال‌های کنترل پرسیده می‌شوند. هدف از این سوال‌ها این است که مطمئن شویم شرکت‌کننده داستان را فراموش نکرده و یا اشتباه نکرده است. اگر کسی به سوال‌های کنترل پاسخ نادرست بدهد، پاسخ‌هایی که به سایر سوال‌های آن داستان داده حذف می‌شوند. بنابراین، نمره شرکت‌کننده در آزمون «لغزش» بین صفر تا ۶۰ خواهد بود. Baron-Cohen و همکاران پایایی بین ارزیابان را برای این آزمون ۰/۹۵ گزارش کردند. همچنین ضریب آلفای کرونباخ این آزمون در ایران برای کل آزمون ۰/۷۱ گزارش شده است (۳۶). در پژوهش حاضر ضریب آلفای کرونباخ برای آزمون تشخیص لغزش ۰/۷۴ به دست آمد.

آزمون چشم‌ها یا آزمون خواندن ذهن در چشم‌ها: این آزمون توسط Baron-Cohen و همکاران جهت بررسی توانایی بازشناسی حالت‌های هیجانی و ارزیابی نظریه ذهن عاطفی ابداع شده است (۳۷). همین مؤلف در سال ۲۰۰۱ فرم بازبینی شده آزمون را ارائه کرده است. آزمون شامل ۳۶ تصویر سیاه و سفید از زنان و مردان است که مربوط به ناحیه چشم‌ها از قسمت میانی بینی تا بالای ابروها بوده و آزمودنی باید با دیدن تصویر بگوید، کدام یک از چهار واژه‌ای که در زیر تصویر نوشته شده است، حالت هیجانی فرد درون تصویر را بهتر توصیف می‌کند، هر انتخاب درست یک نمره داشته و از جمع زدن نمره کلیه تصاویر نمره کل شرکت‌کننده به دست می‌آید. دامنه نمره‌ها بین صفر تا ۳۶ بوده، نمره بین ۰ تا ۲۲ نشان‌دهنده نظریه ذهن پایین و نمره بالاتر از ۳۰ نشانگر نظریه ذهن بالاست. توصیف هر یک از حالت‌های هیجانی در برگه‌ای نوشته شده است و چنان چه شرکت‌کننده معنی واژه‌ای را نداند می‌تواند به برگه مورد نظر مراجعه کند. زمان پاسخ‌دهی محدود نیست. Baron-Cohen و همکاران (۲۰۰۱) روایی همزمان این آزمون را با آزمون بازبینی شده و ذهن‌خوانی با استفاده از صدا، برابر با ۰/۳۹۱ گزارش کردند. (۳۷). خانجانی و هداوندخانی (۱۳۸۸) برای محاسبه پایایی آزمون چشم‌ها از روش آزمون-بازآزمون با فاصله سه هفته استفاده نموده است، ضریب همبستگی محاسبه شده برای این آزمون معادل با ۰/۶۳۷ بود (۳۸). در ضمن پژوهشگر، پایایی آزمون چشم‌ها را با استفاده روش همسانی درونی محاسبه کرده است که ضریب آلفای به دست آمده ۰/۷۳ بود که نشان‌دهنده همسانی درونی بالای این آزمون است.

پرسشنامه رضایت زناشویی (Enrich Marital Satisfaction Questionnaire): فرم ۴۷ سئوالی این مقیاس

افراد از جمع هر یک از این خرده مقیاس‌ها به دست می‌آید. امتیازات بالا در هر مقیاس می‌تواند علامت نقص در آن حیطة از کارکرد اجرایی در فعالیت‌های روزانه باشد. دامنه نمره کلی بین ۸۹ تا ۳۵۶ می‌باشد. نمره کلی بالاتر از ۲۳۲ نشان‌دهنده نقص در کارکردهای اجرایی در افراد می‌باشد (۳۴).

همچنین، برای این مقیاس و خرده مقیاس‌های آن، جدول نرم (هنجار) به تفکیک سن و جنس تنظیم شده است. برای کل مقیاس ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۱ و برای خرده مقیاس خودمدیریتی زمان، خودسازمان‌دهی/احل مسأله، خودکنترلی/بازداری، خود انگیزشی و خودنظم‌جویی هیجان به ترتیب ۰/۹۴، ۰/۹۵، ۰/۹۳، ۰/۹۱ و ۰/۹۴ گزارش شده است. همچنین ضرایب اعتبار بازآزمایی برای کل مقیاس ۰/۸۴ و برای خرده مقیاس خودمدیریتی زمان، خودسازمان‌دهی/احل مسأله، خودکنترلی/بازداری، خود انگیزشی و خودنظم‌جویی هیجان به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۹۰، ۰/۷۸، ۰/۶۲ و ۰/۷۸ گزارش شده است (۳۴). در جامعه ایرانی نیز نتایج پژوهش مشهودی و همکاران با استفاده از تحلیل عاملی تأییدی نشان داد الگوی پنج عاملی مقیاس نقص کارکردهای اجرایی Barkley's در جامعه ایرانی برآش خوبی دارد. بنابراین روایی مقیاس نیز مطلوب می‌باشد. همچنین ضرایب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌ها بین ۰/۸۰ تا ۰/۹۲ و برای کل مقیاس ۰/۹۶ به دست آمد. (۳۵). در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌ها بین ۰/۷۶ تا ۰/۸۹ و برای کل مقیاس برابر با ۰/۸۹ به دست آمد.

پرسشنامه نظریه ذهن: این آزمون توسط Baron-Cohen و همکاران به منظور ارزیابی نظریه ذهن در بزرگسالان طراحی شده است (۳۷). آزمون شامل ۲۰ داستان کوتاه از ماجراهای معمولی زندگی است که فقط در ۱۰ مورد از آنها رفتار نادرست اتفاق می‌افتد. در پایان هر داستان ۶ سوال مربوط به نظریه ذهن و ۲ سوال کنترل پرسیده می‌شود. فقط در داستان‌های ۲، ۴، ۷، ۱۱، ۱۲، ۱۳، ۱۴، ۱۵، ۱۶ و ۱۸ (۱۰ داستان) «لغزش» اتفاق می‌افتد. زمان پاسخ‌دهی محدود نیست. نحوه نمره‌دهی بدین‌گونه است که هر پاسخ درست در داستان‌هایی که رفتار نادرست در آنها اتفاق افتاده، یک نمره در بردارد. اگر شرکت‌کننده به اولین سوال هر داستان پاسخ خیر بدهد سایر سوال‌های آن داستان پرسیده نمی‌شود و به همه آنها نمره صفر تعلق می‌گیرد. شیوه نمره‌گذاری داستان‌های «لغزش» بدین صورت است که پاسخ درست بله و پاسخ نادرست خیر می‌باشد و به ازای هر پاسخ درست یک نمره به آزمودنی تعلق می‌گیرد. در سئوال‌ات کنترل پاسخ درست خیر و پاسخ نادرست بله می‌باشد. اگر در سوال‌های کنترل، شرکت‌کننده به سوال

بوده است (۴۰). در پژوهش حاضر نیز ضریب آلفای کرونباخ برای خرده مقیاس‌های فوق به ترتیب ۰/۷۹، ۰/۸۲، ۰/۷۹ و ۰/۸۷ به دست آمد.

شیوه اجرای پژوهش

پس از انتخاب گروه نمونه، ابتدا یک مصاحبه نیمه‌ساختاریافته با هر کدام از زوجین انجام شد و طی آن ضمن دریافت مشخصات جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها، هدف پژوهش و ملاک‌های ورود و خروج بررسی شد و زوجینی که یکی از آنان یا هر دو شرایط ورود به پژوهش را نداشتند از گروه نمونه کنار گذاشته شدند. سپس تمامی زوجین به پرسشنامه رضایت زناشویی، پرسشنامه ذهن‌آگاهی پنج‌وجهی و پرسشنامه نظریه ذهن پاسخ دادند. البته لازم به ذکر است ترتیب قرار گرفتن ابزارها در زمان تحویل به شرکت‌کنندگان به صورت تصادفی انجام گرفت تا اثر تقدم و تاخر در تکمیل کنترل شود.

یافته‌ها

جدول ۱. اطلاعات جمعیت‌شناختی آزمودنی‌ها

متغیر	دامنه	آ.پ	برق	گاز	آبفا	بانک	تامین اجتماعی	فراوانی	درصد
سن	۲۵ تا ۳۵	۸۰	۲۰	۱۵	۲۷	۱۲	۸	۱۶۲	۳۲/۴
	۳۵ تا ۴۵	۱۲۰	۱۵	۲۲	۱۶	۲۷	۱۲	۲۱۲	۴۲/۴
	۴۵ به بالا	۵۰	۱۵	۱۳	۳۳	۱۱	۴	۱۲۶	۲۵/۲
تحصیلات	کاردانی	۱۰	۱۰	۱۲	۱۶	۳	۴	۵۵	۱۱
	کارشناسی	۱۲۰	۲۰	۲۳	۳۹	۳۶	۱۵	۲۵۳	۵۰/۶
	کارشناسی ارشد	۱۱۰	۱۵	۱۲	۱۶	۹	۵	۱۶۷	۳۳/۴
	دکتری	۱۰	۵	۳	۵	۲	۰	۲۵	۵
تعداد فرزند	تک فرزند	۶۰	۳۰	۲۸	۴۰	۱۹	۱۲	۱۸۹	۳۷/۸
	دو فرزند و بیشتر	۱۹۰	۲۰	۲۲	۳۶	۳۱	۱۲	۳۱۱	۶۲/۲

متغیرهای پیش‌بین استفاده شد که مقادیر آن برای هر یک از متغیرها کوچکتر از ۱۰ بودند. همچنین آماره تحمل (Tolerance)، این پژوهش تقریباً ۰/۲ را نشان داد. در جدول ۳ ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش ارائه شده است.

توسط Fowers و Olson (۱۹۸۹) طراحی شد که میزان رضایت زناشویی زوجین را ارزیابی می‌کند (۳۹). خرده مقیاس‌های این پرسشنامه شامل: (۱) تحریف آرمانی، (۲) رضایت زناشویی، (۳) ارتباطات و (۴) حل تعارض می‌باشند. پاسخ به سئوالات این پرسشنامه به صورت لیکرت پنج گزینه‌ای است که از کاملاً مخالفم=۱ تا کاملاً موافقم=۵ نمره‌گذاری می‌شود. دامنه نمره بین ۴۷ تا ۲۳۵ می‌باشد. نمره بین ۴۷ تا ۱۰۴ نشان‌دهنده رضایت زناشویی پایین، نمره بین ۱۰۵ تا ۱۷۹ نشان‌دهنده رضایت زناشویی متوسط و نمره بالاتر از ۱۷۹ نشان‌دهنده رضایت زناشویی بالا است. همسانی درونی این مقیاس را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۲ اعلام کرده‌اند (۳۹). در ایران سلیمانیان (۱۳۷۳) اعتبار این آزمون را با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ ۰/۹۵ اعلام کرد. ضریب آلفای پرسشنامه برای خرده مقیاس‌های رضایت زناشویی، ارتباط، حل تعارض، و تحریف آرمانی به ترتیب ۰/۸۳، ۰/۸۴، ۰/۸۰ و ۰/۸۶ است و اعتبار بازآزمایی پرسشنامه برای خرده مقیاس‌های فوق به ترتیب ۰/۹۲، ۰/۹۰، ۰/۸۱ و ۰/۸۶

نتایج جدول ۲ نشان می‌دهد هیچ یک از متغیرهای پژوهش انحراف جدی از توزیع بهنجار ندارند و کجی توزیع نمره‌ها در دامنه (۲ و -۲) و کشیدگی در دامنه (۳ و -۳) قرار دارد. بنابراین می‌توان توزیع داده‌ها را بهنجار فرض کرد. از عامل تورم واریانس (VIF)، برای رابطه خطی بین

جدول ۲. شاخص‌های مرکزی، پراکندگی و آماره Z جهت بررسی نرمال بودن توزیع داده‌ها

متغیرها	میانگین \pm انحراف معیار	کجی	کشیدگی	Z	مقدار P
مدیریت زمان	۶/۶۳ \pm ۳۹/۷۰	-۰/۱۳۴	۰/۵۴۰	۰/۰۳۱	۰/۲۰۰
سازمان‌دهی	۷/۹۹ \pm ۴۳/۳۶	۰/۶۳۲	۱/۰۷	۰/۰۴۲	۰/۰۵۱
بازداری	۶/۷۰ \pm ۳۴/۶۱	-۰/۲۰۸	۰/۰۸۱	۰/۰۲۸	۰/۲۰۰
خودانگیزی	۵/۰۷ \pm ۲۲/۶۲	۰/۴۷۶	۰/۳۷۵	۰/۰۴۰	۰/۰۶۰
تنظیم هیجان	۵/۵۰ \pm ۲۵/۵۵	۰/۲۷۵	-۰/۰۴۵	۰/۰۳۹	۰/۰۶۴
نقص کارکردهای اجرایی	۱۹/۵۰ \pm ۱۶۵/۷۵	۰/۳۰۴	۰/۵۸۷	۰/۰۴۱	۰/۰۵۰
نظریه ذهن	۳/۴۴ \pm ۹/۸۵	۰/۲۶۳	-۰/۱۰۶	۰/۰۴۱	۰/۰۵۳
ارتباطات	۶/۵۷ \pm ۲۷/۰۴	۰/۱۳۲	۰/۱۶۲-	۰/۰۳۱	۰/۲۰۰
حل تعارض	۵/۸۷ \pm ۲۶/۲۰	۰/۱۰۲	۰/۴۴۵-	۰/۰۳۰	۰/۲۰۰
تحریف آرمانی	۳/۹۲ \pm ۱۲/۵۸	-۰/۰۳۷	۰/۴۸۱-	۰/۰۳۸	۰/۰۷۹
رضایت زناشویی	۵/۹۸ \pm ۲۶/۴۰	۰/۰۷۱	۰/۴۶۰-	۰/۰۲۲	۰/۲۰۰
رضایت زناشویی کلی	۱۶/۹۲ \pm ۶۱/۲۲	-۰/۰۴۸	۱/۰۲۸	۰/۰۴۰	۰/۰۶۰

با توجه به نتایج جدول ۳، بین نقص در کارکردهای اجرایی با رضایت زناشویی در سطح ۰/۰۱ رابطه منفی و معناداری وجود دارد. همچنین بین نظریه ذهن و رضایت زناشویی در سطح ۰/۰۱ رابطه مثبت و معناداری وجود دارد. به منظور بررسی روایی واگرا از آزمون Fornell و Larcker استفاده شد که نتایج مجذور واریانس میانگین استخراج شده از آن برای بررسی روایی واگرا در جدول ۴ گزارش شده است.

جدول ۳. ماتریس همبستگی متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش	۱	۲	۳
۱. کارکردهای اجرایی	۱		
۲. نظریه ذهن	-۰/۳۱۱**	۱	
۳. رضایت زناشویی	-۰/۴۲۷**	۰/۴۷۲**	۱

P < ۰/۰۱**

جدول ۴. ماتریس همبستگی بین متغیرهای پژوهش بر اساس نسبت همبستگی HTMT

متغیرهای پژوهش	۱	۲	۳
۱. کارکردهای اجرایی	۱		
۲. نظریه ذهن	-۰/۵۴۱**	۱	
۳. رضایت زناشویی	-۰/۶۶۷**	۰/۶۷۲**	۱

P < ۰/۰۱**

متغیرها از ضرایب همبستگی (غیرقطری) آنها بزرگتر بود و همچنین مقدار نسبت HTMT برای متغیرهای مدل پیشنهادی بین بازه ۰/۷۳۲/۵۶۱-۰/۰ به دست آمد که از مقدار توصیه شده ۰/۸۵ پایین‌تر بود. بنابراین الگوی پیشنهادی از روایی و اگرایی مناسبی برخوردار است.

جهت بررسی روایی واگرا (Divergent validity) از دو معیار Fornell و Larcker و نسبت همبستگی‌های heterotrait-monotrait (HTMT) استفاده شده است. با توجه به جدول ۵ بر اساس معیار Fornell و Larcker، ریشه میانگین واریانس مشترک (روی قطر)

جدول ۵. روایی همگرا و پایایی متغیرهای پژوهش

متغیرهای پژوهش میانگین واریانس مشترک پایایی مرکب		
۰/۸۶۰	۰/۶۰۷	۱. کارکردهای اجرایی
۰/۸۹۳	۰/۶۳۲	۲. نظریه ذهن
۰/۹۱۴	۰/۷۱۹	۳. رضایت زناشویی

مدل‌یابی معادلات ساختاری و نرم‌افزار AMOS-26 استفاده شده است. در جدول ۶ مهمترین شاخص‌های برازش گزارش شده‌اند.

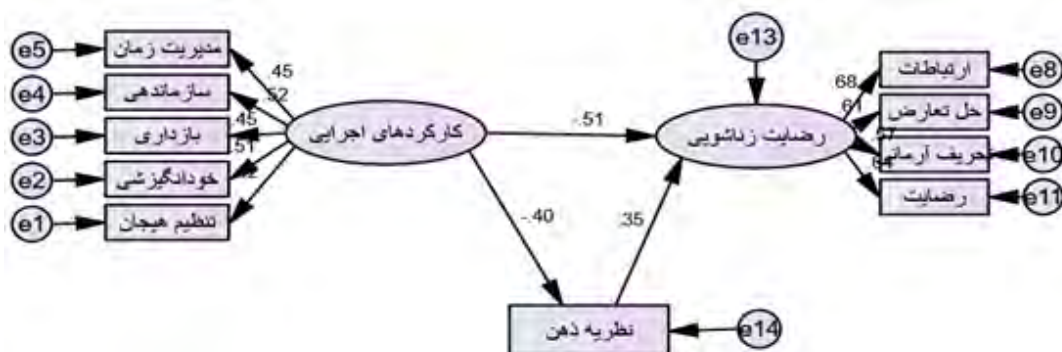
به منظور پاسخ به پرسش اصلی پژوهش مبنی بر این که آیا مدل تبیین رضایت زناشویی با توجه کارکردهای اجرایی و نقش میانجی نظریه ذهن با داده‌های تجربی برازش دارد؟، از روش

جدول ۶. شاخص‌های برازش در مدل

شاخص‌های برازش مدل	χ^2/df	GFI	AGFI	NFI	CFI	RMSEA
مقدار به دست آمده	۱/۳۵	۰/۹۸	۰/۹۷	۰/۹۵	۰/۹۸	۰/۰۳
حد قابل پذیرش	کمتر از ۳	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	بالاتر از ۰/۹	کمتر از ۰/۱

میزان در حد قوی است. شکل ۱ اعداد روی مسیرها یا وزن‌های مسیر را نشان می‌دهد. از میان این ضرایب، بالاترین ضریب (۰/۵۱-) به مسیر کارکردهای اجرایی و رضایت زناشویی اختصاص دارد و ضعیف‌ترین ضریب (۰/۳۵) به مسیر نظریه ذهن و رضایت زناشویی مربوط می‌شود. نتایج حاصل از روابط مستقیم و غیرمستقیم متغیرهای پژوهش در مدل نشان می‌دهد که تمامی ضرایب مسیر مستقیم و غیرمستقیم معنادار است.

شاخص R^2 میزان واریانس تبیین شده متغیرهای نهفته درون‌زا را نشان می‌دهد. ضریب تعیین کارکردهای اجرایی ۴۴/۴ است یعنی تمامی مؤلفه‌های کارکردهای اجرایی ۴۴/۴ درصد از واریانس رضایت زناشویی زوجین را پیش‌بینی می‌کنند که این میزان در حد قوی است. همچنین ضریب تعیین نظریه ذهن، ۴۵/۱ است. بنابراین هر دو مؤلفه نظریه ذهن ۴۵/۱ درصد از واریانس رضایت زناشویی را پیش‌بینی می‌کنند که این

شکل ۱. الگوی آزمون شده همراه با ضرایب استاندارد مسیرها

($\beta = -0.511$; $P < 0.001$) و رضایت زناشویی ($\beta = -0.398$; $P < 0.001$) و نظریه ذهن با رضایت زناشویی ($\beta = 0.351$; $P < 0.001$) معنادار است. جهت بررسی اثر متغیر میانجی نظریه ذهن در رابطه بین کارکردهای اجرایی و رضایت زناشویی، از آزمون بوت استروپ در برنامه ماکرو استفاده شد.

همان‌طور که در شکل ۱ مشاهده می‌شود، وجود رابطه، حاکی از اثر مستقیم و غیرمستقیم کارکردهای اجرایی بر رضایت زناشویی است. در جدول ۷ اثرات مستقیم متغیرها گزارش شده است. با توجه به جدول ۷، مسیرهای مستقیم بین کارکردهای اجرایی با نظریه ذهن

جدول ۷. ضرایب مسیرهای مستقیم کارکردهای اجرایی و نظریه ذهن بر رضایت زناشویی

مقدار P	نسبت بحرانی (C.R)	خطای معیار (S.E)	ضریب بتا (β)	مسیرهای مستقیم
0/001	-5/371	0/110	-0/398	کارکردهای اجرایی ← نظریه ذهن
0/001	-5/381	0/181	-0/511	کارکردهای اجرایی ← رضایت زناشویی
0/001	6/223	0/073	0/351	نظریه ذهن ← رضایت زناشویی

آن صورت مسیری غیرمستقیم معنادار خواهد بود. این قاعده در مورد کارکردهای اجرایی بر رضایت زناشویی با نقش میانجی نظریه ذهن صدق می‌کند. بنابراین می‌توان گفت نظریه ذهن در رابطه بین کارکردهای اجرایی با رضایت زناشویی زوجین نقش میانجی ایفا می‌کند.

نتایج حاصل از آزمون بوت استروپ در جدول ۸ نشان داد که مسیرهای غیرمستقیم کارکردهای اجرایی به سمت رضایت زناشویی از طریق نظریه ذهن با سطح اطمینان ۹۵ درصد معنادار است ($P < 0.001$). در واقع چنانچه حد بالا و پایین این آزمون هر دو مثبت یا هر دو منفی باشند و صفر مابین این دو حد قرار نگیرد در

جدول ۸. نتایج بوت استروپ بین کارکردهای اجرایی بر رضایت زناشویی با نقش میانجی نظریه ذهن

سطح اطمینان ۰/۹۵		بوت	ضریب مسیر	مسیر غیرمستقیم
حد بالا	حد پایین			
-0/021	-0/136	0/028	-0/077	کارکردهای اجرایی ← نظریه ذهن ← رضایت زناشویی

و نگاه داشتن هر دو موقعیت در ذهن نیاز به حافظه کاری دارد (۲۹). Tahiroglu و Moses این عقیده را می‌پذیرند که فرد باید بتواند خود را از محرک فعلی دور نگه داشته و به تجسم‌های فعلی این محرک فکر کند (۴۱). بنابراین به نظر می‌رسد درجاتی از توانایی مهار لازم است تا مفاهیم مربوط به حالت‌های ذهنی (و هر مفهوم انتزاعی دیگر) شکل بگیرند. از این رو بر اساس الگوی بازداری این‌گونه فرض می‌شود که عملکرد درست کارکردهای اجرایی به عملکرد درست بازداری کورتکس پیشانی و پیش‌پیشانی بستگی دارد. به بیان دیگر وقتی بازداری مشکل دارد، دیگر کارکردهای اجرایی نیز به درستی عمل نخواهند کرد. در نتیجه، نقص در کارکردهای اجرایی به عنوان نتیجه‌ای از آسیب‌های منطقه‌ای خاص ممکن است افراد را در معرض خطر انزوای اجتماعی، مشکلات بین فردی با دوستان و خانواده قرار دهد و باعث کاهش کیفیت

بحث

پژوهش حاضر با هدف بررسی رابطه رضایت زناشویی بر اساس کارکردهای اجرایی با نقش میانجی نظریه ذهن در زوجین انجام گرفت. نتایج نشان داد که نقص در کارکردهای اجرایی با نظریه ذهن رابطه منفی و معناداری دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های قبلی همسو است (۳۳، ۴۱). در تبیین این یافته نظریه شبیه‌سازی (Simulation Theory) مطرح می‌نماید نقص در کارکردهای اجرایی باعث می‌شود افراد در نظریه ذهن با مشکل مواجه شوند و عنوان می‌کند که برای فهم فکر دیگران باید فرد به صورت موقت تجسم خود از واقعیت ادراک شده و حالت‌های ذهنی تغییر دهند تا با آن چه در ذهن دیگری وجود دارد همخوانی داشته باشد و این فرایند نیاز به کارکردهای اجرایی مختلف دارد؛ برای مثال تغییر موقت، پیش‌فرض نیاز به توانایی بازداری

در رضایت زناشویی حفظ ارتباط است. در هر زندگی زناشویی مواجهه با تکانه‌های مخرب که ارتباط را تخریب با حتی به نابودی می‌کشاند گریزناپذیر است. در واقع تعارض بخشی از زندگی زناشویی است. پژوهشگران معتقدند زمانی که تعارضات ایجاد می‌شود، افراد در ابتدا و به طور خودکار تمایل به رفتارهایی در راستای تکانه‌های هیجانی‌شان (پاسخ‌های تکانشی) نشان می‌دهند، اما این‌که آیا آنها بر اساس این تمایلات‌شان عمل می‌کنند یا نه به دو عامل تعدیل‌کننده بستگی دارد: انگیزش و توانایی. این دو عامل توانایی به کارکردهای اجرایی مربوط می‌شود؛ یعنی زمانی افراد می‌توانند رفتار تکانشی‌شان را تغییر دهند که هم انگیزه داشته باشند و هم توانا باشند و این توانایی بدان معناست که دارای سطوح بالای کنترل اجرایی باشند (۴۶). در حیطه روابط زناشویی نیز می‌توان این‌طور بیان کرد که کنترل اجرایی تغییر شکل انگیزش را پی‌ریزی می‌کند که به موجب آن افراد از تکانه‌های نفع شخصی دور می‌شوند و در عوض به نفع ارتباط با همسر خود پاسخ می‌دهند. که این امر می‌تواند سازگاری و رضایت زناشویی را به دنبال داشته باشد (۴۹). بر این اساس کارکردهای اجرایی به زوجین یاری می‌رساند تا بتواند به ارزیابی رفتار خود پرداخته و رفتارهای نامطلوب را تعدیل نمایند. این روند سبب می‌شود تا این افراد رفتارهای ناسازگار خود را به مرور کم نموده و به همان نسبت نیز از میزان چالش‌های ارتباطی با یکدیگر کاسته شده و رضایت زناشویی‌شان افزایش پیدا می‌کند (۴۷).

از دیگر نتایج این پژوهش این بود که نظریه ذهن با رضایت زناشویی زوجین شاغل رابطه مستقیم و معناداری دارد. این یافته با نتایج مطالعات پیشین (۵۰، ۵۱) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که نظریه ذهن به فرد دو توانایی می‌دهد: اول این که به فرد کمک می‌کند تا بتواند ذهن دیگران را بخواند، این توانایی به فرد این امکان را می‌دهد تا حالت ذهن افراد را حدس بزند و به بهترین وجه ممکن با آنها تعامل داشته باشد و دوم این که به فرد کمک می‌کند تا پاسخی موثر و همدلانه به دیگران ارائه دهد. در نتیجه افراد با توانایی ذهن‌خوانی بالا قادر به درک احساسات و هیجانات اطرافیان و همسر خود می‌باشند و تعامل بهتری با همسرشان دارند و پیش‌بینی می‌شود رضایت زناشویی بیشتری داشته باشند (۵۰). از سویی توانایی توجه به احساسات یا افکار و عدم واکنش فوری به آنها یکی از جنبه‌های مهم نظریه ذهن است. این جنبه، که مستلزم مهارت‌هایی در توجه و خودتنظیمی است، یک عنصر کلیدی از عملکرد روابط سالم، به ویژه تعاملات در طول تعارض و استرس است؛ به طور کلی، مجموعه‌ای از پژوهش‌ها تأیید می‌کنند که وقتی یک یا هر دو شریک می‌توانند بدون واکنش منفی گوش دهند، مشاجرات ممکن است دارای رنگ‌های منفی کمتری باشند که به

زندگی و آسیب در شناخت اجتماعی از جمله نظریه ذهن شود (۴۲). برخی از پژوهش‌های انجام گرفته نیز مطرح کرده‌اند که نظریه ذهن نیازمند «مشاهده‌گری رفتار» است. بدین معنا که فرد برای رسیدن به تئوری ذهن نیازمند آن است که خود را نظاره کرده به خودآگاهی برسد و سپس روابط را مفهوم‌سازی کند، علاوه بر این فرد باید بتواند تمایل خود را برای ارجاع به یک مسئله برجسته کنترل و بازداری کند به عبارتی واقعیت ذهنی خود را که ملموس‌تر و واقعی‌تر به نظر می‌رسد را بازداری کند و به واقعیت ذهنی طرف مقابل توجه نماید که این توانایی نیازمند رشد کارکردهای است (۴۳). در تبیین این موضوعی توان گفت که زوجینی که در کارکردهای اجرایی همچون مدیریت زمان، سازمان‌دهی، خودانگیزشی و مهارت‌های بازداری نقص کمتری دارند، به نحو مؤثرتری می‌توانند در زندگی زناشویی با شریک زندگی خود تعامل سازنده برقرار کنند و همین موضوع سبب می‌شود که آنان در روابط زوجی خود هم احساس بهتری در طرف مقابلشان ایجاد کنند هم خودشان از رابطه زوجی حس بهتری دریافت کنند. این زوجین نظریه ذهن مهربان دارند. نظریه ذهن به عنوان یک توانایی هم می‌تواند در جهت مثبت و رفع نیاز افراد (مهربان) و هم در جهت منفی و آسیب زدن به دیگران به کار رود (نامهربان). برای مثال برخی از بزرگسالان مانند افراد جامعه‌ستیز از مهارت نظریه ذهن برای رسیدن به اهداف ضد اجتماعی استفاده می‌کنند (۴۴). زوجینی که نظریه ذهن مهربان دارند، از توانایی ذهن خوانی و درک دنیای ذهنی همسر خود در جهت برقراری رابطه صمیمانه و ابراز عواطف و هیجانات مثبتی همچون عشق، شادی، شوخ‌طبعی استفاده می‌کنند. در مقابل زوجینی که نظریه ذهن نامهربان دارند، از توانایی درک دنیای ذهنی همسرشان برای تسلط بر او استفاده می‌کنند که این امر می‌تواند به رابطه زوجی آنان صدمه بزند. در این راستا Johnson و Mellwain اظهار می‌نمایند که مهارت و توانایی افراد در ذهن‌خوانی و تشخیص نیازمندی‌های دیگران ضرورتاً موجب واکنش‌های موثر افراد برای رفع آن نیازمندی‌ها نمی‌شود بلکه گاه این دانش و آگاهی برای دستکاری و تسلط بر ذهن دیگران و رسیدن به اهداف و خواسته‌های فرد به کار گرفته می‌شود (۴۵).

یافته دیگر این پژوهش حاکی از این بود که کارکردهای اجرایی با رضایت زناشویی زوجین شاغل رابطه منفی و معناداری دارد. این یافته با نتایج پژوهش‌های پیشین (۴۶، ۴۷) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان این‌طور بیان کرد که کارکردهای اجرایی شامل یک سری فرایندهای کنترل شناختی است که با هم در جهت تنظیم کردن و شکل دادن به رفتار مبتنی بر اهداف به کار می‌روند و در هدایت و کنترل رفتار نقش مهمی بازی می‌کنند (۴۸). یکی از اهداف اساسی

کرده و به آنها پاسخ دهد. همچنین پژوهش‌ها در روان‌شناسی رشد نیز به ارتباط بین کارکردهای اجرایی و شناخت اجتماعی به ویژه ظرفیت درک شرایط روانی خود و دیگران اشاره دارد (۵۵). از طرفی پیشنهاد شده است که کارکردهای اجرایی، به ویژه نظارت بر اقدامات و عمل ارادی، پیش‌نیازهای خودآگاهی و بنابراین ذهنی‌سازی (یا همان نظریه ذهن) هستند (۵۶). متعاقباً کارکردهای اجرایی مختل شده توانایی افراد را در تأمل در وضعیت روانی خود و دیگران محدود کند (۵۷). این موقعیت با شواهدی تقویت شده است که توانایی اولیه کارکردهای اجرایی مهارت در نظریه ذهن در افراد را پیش‌بینی می‌کند؛ توضیح دقیق‌تر این است که برای انجام تکالیف مرتبط با نظریه ذهن، که ذاتاً از نظر شناختی مطالبه‌گر هستند و نیاز به مهار واقعیت/عقاید واقعی (reality/true beliefs) دارند، کارکردهای اجرایی ضروری هستند (۴۱). در ادامه نظریه ذهن باعث ایجاد تعادل در بین توجه به نیازهای خود و دیگری می‌شود و این امر تا حدی منجر به نزدیک شدن جایگاه‌ها و دیدگاه زوجین به یکدیگر می‌شود و باعث بهبود تعاملات بین فردی و نتایج مثبت در رابطه خواهد شد؛ در واقع هنگامی که زوجین زمان بیشتری را صرف درک کردن و حس کردن فرد مقابل خود بکنند به نسبت دیگران احتمالاً آمادگی بیشتری را جهت درک حالات ذهنی همسر خود در مقایسه با دوستان و غریبه‌ها خواهند داشت (۵۸). همچنین نظریه ذهن می‌تواند از راه تغییر نگرش و دیدگاه فرد باعث ادراک متفاوتی نسبت به روابط میان فردی با همسر شده و در نتیجه سازگاری و رضایت از روابط با همسر را افزایش دهد (۵۲). در زندگی زناشویی، مشکلات ارتباطی، یکی از اساسی‌ترین ریشه‌های تعارضات و عدم رضایت زناشویی است که بیش از هر مقوله دیگری سبب ارجاع زوجین به مراکز دریافت خدمات راهنمایی و مشاوره می‌شود. ارتباط زناشویی ناشد، نتیجه الگوهای ارتباطی منفی است و این الگوی ارتباطی منفی بر سلامت روان زوجین تأثیرگذار است. به نظر می‌رسد الگوهای ارتباطی زوجین، از نظریه ذهن آنان تأثیر زیادی می‌پذیرد. به عبارت دیگر، زوجینی که نظریه ذهن بالاتری دارند، الگوی ارتباطی سازنده متقابل برقرار می‌کنند و در رابطه شان سعی می‌کنند مشکلات ارتباطی را با بحث و گفتگو حل و فصل کنند. در این الگوی ارتباط هر دوی زوجین سعی می‌کنند یکدیگر را درک کنند و در مورد مسائل و تعارضات خود گفتگو و واکنش‌های غیرمنطقی و پرخاشگری که شاخصه زوجین دارای نظریه ذهن نامهربان است، اجتناب می‌کنند. بنابراین نظریه ذهن زوجین به عنوان یک تعدیل‌کننده در روابط زناشویی، می‌تواند رضایت زناشویی زوجین را افزایش دهد.

این پژوهش نیز مانند سایر پژوهش‌ها با محدودیت‌هایی مواجه بود؛ نمونه

روابط با کیفیت بالاتر منجر می‌شود (۵۱). علاوه بر این اگر افراد آگاهی مناسبی از طرف مقابل داشته باشند، عقاید و دیدگاه‌های طرف مقابل را می‌پذیرند و نسبت به روابط مشترکشان انعطاف‌پذیرتر خواهند بود؛ وقتی که زوجها دچار تعارض می‌شوند، خیلی از آنها شیوه واکنش منفی را در پیش می‌گیرند که فقط به بدتر شدن شرایط می‌انجامد در چنین مواردی زوجها اغلب به جای این که به دنبال یک راه‌حل دوطرفه باشند، به دنبال پیدا کردن مقصر هستند به عبارت دیگر، زوج‌هایی که از همدیگر آگاهی کافی داشته باشند، احتمالاً دیدگاه‌ها و نظرات همسران‌شان را نیز مدنظر قرار می‌دهند و این امر می‌تواند کیفیت رابطه زناشویی را ارتقاء دهد (۵۰). زوجینی که درگیر تعارضات زناشویی هستند، علاوه بر افکار خودکار و طرح‌واره‌ها، تحریف‌های شناختی یا خطاهای پردازش اطلاعاتی که در آشفتگی و تعارض در زندگی آنان ایفای نقش می‌کنند را از خود نشان می‌دهند. این تحریف‌های شناختی یا خطاهای پردازش اطلاعات به ادراک‌ها، اسنادها، انتظارات، فرض‌ها و معیارهای تحریف شده یا نامناسب می‌انجامد. برای مثال استنباط دل‌خواهی، تعمیم افراطی، بزرگ‌نمایی و کوچک‌نمایی، شخصی‌سازی، تفکر دومقوله‌ای، تبیین‌های سودار، ذهن‌خوانی منفی از جمله این خطاهای شناختی است. به نظر می‌رسد زوجینی که نظریه ذهن بالاتری دارند، اسنادها و انتظارات واقع‌بینانه‌تری نسبت به رابطه زناشویی و ارتباط با همسرشان داشته و همین امر به کیفیت رابطه زوجی و رضایت زناشویی آنان کمک می‌کند.

یافته مهم به دست آمده از مدل بیانگر این بود که نظریه ذهن نقش میانجی بین کارکردهای اجرایی و رضایت زناشویی را بر عهده دارد؛ یعنی علاوه بر این که نظریه ذهن به طور مستقیم رضایت زناشویی را تحت تأثیر قرار می‌دهد به صورت غیرمستقیم هم نقش مهم خود را مابین دو متغیر مستقل و وابسته ایفا می‌کند. این یافته با برخی از نتایج مطالعات پیشین (۵۲، ۵۳) همسو است. در تبیین این یافته می‌توان به خاستگاه‌های عصبی مشترک بین کارکردهای اجرایی و نظریه ذهن اشاره کرد؛ مطالعات تصویربرداری نشان داده است که فعالیت نواحی مختلف پیشانی در نظریه ذهن و کارکردهای اجرایی درگیر است (۵۴). کارکردهای اجرایی با تأثیر بر قسمت پیشانی مغز، برنامه‌ریزی را در فرایندهای شناختی مغز تقویت و سبب ایجاد تعاملات اجتماعی سازنده‌تر و بروز رفتارهای اجتماعی سازنده‌تر از جمله نظریه ذهن می‌شود (۵۲). همچنین، در برخی از کارکردهای اجرایی مانند کنترل مهارتی یا انعطاف‌پذیری شناختی به وضوح لازم است تا افراد درک کنند که دیگران چه احساسی دارند یا چه فکری می‌کنند (۵۴). از این رو آسیب ناحیه پیشانی سبب می‌گردد فرد نتواند پیام‌های هیجانی را درک

امور پژوهشی مورد استفاده قرار خواهد گرفت. به منظور رعایت حریم خصوصی مشخصات آزمودنی‌ها ثبت نشد و اطلاعات آنان بر اساس کد تجزیه و تحلیل شد. پیش از اجرای پژوهش رضایت آگاهانه از تمامی شرکت‌کنندگان گرفته شد.

مشارکت نویسندگان

طاہره فضالی، حسن حیدری در انتخاب موضوع، طراحی مطالعه و تعریف مفاهیم نقش داشتند. جستجوی ادبیات پژوهشی توسط همه نویسندگان انجام شد. طاہره فضالی نسبت به تجزیه و تحلیل داده‌ها اقدام کرد. تمامی نویسندگان نتایج را مورد بحث قرار دادند و در تنظیم و ویرایش نسخه نهایی مقاله مشارکت داشتند.

منابع مالی

برای انجام این پژوهش از هیچ سازمانی کمک مالی دریافت نشده است.

تشکر و قدردانی

مطالعه حاضر برگرفته از رساله دکتری نویسنده نخست در دانشگاه آزاد اسلامی واحد خمین است. بدینوسیله از تمامی افرادی که ما را در اجرای این پژوهش یاری کردند تشکر می‌شود.

تعارض منافع

نویسندگان مقاله حاضر هیچ‌گونه تعارض منافی را گزارش نکرده‌اند.

References

- Chebotaeva E. Marital satisfaction of employed and non-employed young women. 8th Meeting of Trainers "Reconciliation of family and professional life in training: Experience and Directions"; 2014 September 26-28; Iasi, Romania;2014.
- Gahlawat N, Phogat RS, Kundu SC. Evidence for life satisfaction among dual-career couples: The interplay of job, career, and family satisfaction in relation to workplace support. *Journal of Family Issues*. 2019;40(18):2893-2921.
- Samavatian H, Mousavi SM, Nouri A. The effectiveness of training on improving the quality of working life and enriching married life on increasing the quality of working life and

مورد مطالعه، زوجین شاغل بود که طبیعتاً منجر به احتیاط در تعمیم این نتایج به سایر جوامع می‌شود، نتایج این پژوهش از پرسشنامه‌های خودگزارشی به دست آمد. لذا مشکلاتی که در اجرای پرسشنامه‌ها وجود دارد ممکن است بر نتایج آزمون تأثیرگذار باشد. همچنین تفاوت‌های فرهنگی و اقتصادی زوجین نیز در این پژوهش کنترل نشد. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آینده تفاوت‌های فرهنگی و اقتصادی زوجین کنترل شود و نقش تعدیل‌کننده و واسطه‌ای متغیرهای دیگر مثل مشکلات بین‌فردی، راهبردهای تنظیم هیجان، صمیمیت و ترس از صمیمیت در رابطه با کارکردهای اجرایی با رضایت زناشویی انجام شود.

نتیجه‌گیری

به طور کلی پژوهش حاضر نشان داد که زوجینی که نظریه ذهن بالاتری دارند، در کارکردهای اجرایی شان نقص کمتری داشته و همین موضوع می‌تواند زمینه‌ساز ایجاد رابطه زناشویی مطلوب و رضایت‌مندی بیشتر از زندگی زوجی را فراهم سازد. نظریه ذهن به عنوان یک متغیر شناختی که دارای ابعاد عاطفی و شناختی است، می‌تواند به عنوان یک تعدیل‌کننده، اثر کارکردهای اجرایی زوجین را بر رضایت زناشویی آنان افزایش دهد و سبب ارتقای سطح رضایت‌مندی زناشویی در زوجین شود.

ملاحظات اخلاقی

پیروی از اصول اخلاق در پژوهش

به تمامی آزمودنی‌هایی که در پژوهش مشارکت داشتند، اطمینان داده شد که تمام اطلاعات آنان محرمانه خواهد ماند و صرفاً در راستای

- job satisfaction among working couples. *Practical Counseling Journal*. 2019;9(2):109-131. (Persian)
- Celik E, Celik B, Yavas S, Suler M. Investigation of marital satisfaction in terms of proactive personality, meaning in life, offense-specific forgiveness. *International Journal of Psychology and Educational Studies*. 2022;9(1):1-11.
- Khezri, Z, Hassan SA, Nordin MHM. Factors affecting marital satisfaction and marital communication among marital women: Literature of review. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*. 2020;10(16):220-236. (Persian)

6. Korporaal M, Broese van Groenou MI, Tilburg TG. Health problems and marital satisfaction among older couples. *Journal of Aging and Health*. 2018;25(8):1279-1298.
7. Burpee LC, Langer EJ. Mindfulness and marital satisfaction. *Journal of Adult Development*. 2005;12(1):43-51.
8. Whisman MA, Uebelacker LA, Weinstock LM. Psychopathology and marital satisfaction: The importance of evaluating both partners. *Journal of Consulting and Clinical Psychology*. 2014;72(5):83-92.
9. Baron IS. Neuropsychological evaluation of the child. New York:Oxford University Press;2004.
10. Isma MNP, Turnip SS. Personality traits and marital satisfaction in predicting couples' attitudes toward infidelity. *Journal of Relationships Research*. 2019;10:13.
11. Hou Y, Jiang F, Wang X. Marital commitment, communication and marital satisfaction: An analysis based on actor-partner interdependence model. *International Journal of Psychology*. 2019;54(3):369-376.
12. Peerzade UA, Shaikh H. Examining the relationship between social media addiction and marital satisfaction. *International Journal of Indian Psychology*. 2022;10(4):25-38.
13. Kayabol NBA, Sumer ZH. How to maintain a marriage: Maintenance behaviors, equity, and appreciation in understanding marital satisfaction. *Current Psychology*. 2022;41(9):5781-5794.
14. Bloch L, Haase CM, Levenson RW. Emotion regulation predicts marital satisfaction: More than a wives' tale. *Emotion*. 2014;14(1):130-144.
15. Onnivello S, Colaianni S, Pulina F, Locatelli C, Marcolin C, Ramacieri G, et al. Executive functions and adaptive behavior in individuals with Down syndrome. *Journal of Intellectual Disability Research*. 2022;66(12):32-49.
16. Williams CN, McEvoy CT, Lim MM, Shea SA, Kumar V, Nagarajan D, et al. Sleep and executive functioning in pediatric traumatic brain injury survivors after critical care. *Children*. 2022;9(5):748-760.
17. Colautti L, Antonietti A, Iannello P. Executive functions in decision making under ambiguity and risk in healthy adults: A scoping review adopting the hot and cold executive functions perspective. *Brain Sciences*. 2022;12(10):1335-1347.
18. Heyes C. Empathy is not in our genes. *Neuroscience & Biobehavioral Reviews*. 2018;95:499-507.
19. Corbo I, Casagrande M. Higher-level executive functions in healthy elderly and mild cognitive impairment: A systematic review. *Journal of Clinical Medicine*. 2022;11(5):1204-1215.
20. Nikolasevic Z, Krstic T, Rajsli A, Bugarski Ignjatovic V. The relationship between behavior aspects of executive functions and personality traits in healthy young adults. *Psychological Reports*. 2022:00332941221132996.
21. Hilton DC, Canu WH, Jarrett MA. The importance of executive functioning for social skills in college students: A relative weights analysis. *Journal of American College Health*. 2022;1-8.
22. Yang Y, Shields GS, Zhang Y, Wu H, Chen H, Romer AL. Child executive function and future externalizing and internalizing problems: A meta-analysis of prospective longitudinal studies. *Clinical Psychology Review*. 2022;97:102194.
23. Fruzzetti AE. The high conflict couple: A dialectical behavior therapy guide to finding peace, intimacy, and validation. Oakland, California:New Harbinger Press;2008.
24. Gailliot MT, Baumeister RF. Self-regulation and sexual restraint: Dispositionally and temporarily poor self-regulatory abilities contribute to failures at restraining sexual behavior. *Personality and Social Psychology Bulletin*. 2007;33(2):173-186.
25. Happe FGE, Winner E, Brownell H. The getting of wisdom: Theory of mind in old age. *Developmental Psychology*. 1998;34(2):358-362.
26. Jackson E, Galvin J, Warriar V, Baron-Cohen S, Luo S, Dunbar RI, et al. Evidence of assortative mating for theory of mind via facial expressions but not language. *Journal of Social and Personal Relationships*. 2022;39(12):3660-3679.
27. Dussault E, Fernet M, Godbout NA. Metasynthesis of qualitative studies on mindfulness, sexuality, and relationality.

- Mindfulness*. 2020;11:2682-2694.
28. Otsuka Y, Shizawa M, Sato A, Itakura S. The role of executive functions in older adults' affective theory of mind. *Archives of Gerontology and Geriatrics*. 2021;97:104513.
29. Rakoczy H. Foundations of theory of mind and its development in early childhood. *Nature Reviews Psychology*. 2022;1(4):223-235.
30. Meinhardt-Injac B, Daum MM, Meinhardt G, Persike M. The two-systems account of theory of mind: Testing the links to social-perceptual and cognitive abilities. *Frontiers in Human Neuroscience*. 2018;12:25.
31. Achim AM, Roy MA, Fossard M. The other side of the social interaction: Theory of mind impairments in people with schizophrenia are linked to other people's difficulties in understanding them. *Schizophrenia Research*. 2022;64(22):273-287.
32. Chiu HM, Chen CT, Tsai CH, Li HJ, Wu CC, Huang CY, et al. Theory of mind predicts social interaction in children with autism spectrum disorder: A two-year follow-up study. *Journal of Autism and Developmental Disorders*. 2022;53(9):3659-3669.
33. Dong S, Dong Q, Chen H. Mothers' parenting stress, depression, marital conflict, and marital satisfaction: The moderating effect of fathers' empathy tendency. *Journal of Affective Disorders*. 2022;299:682-690.
34. Barkley RA. The assessment of executive functioning using the Barkley Deficits in Executive Functioning Scales. In: Goldstein S, Naglieri JA, editors. *Handbook of executive functioning*. New York:Springer;2013.
35. Mashhadi A, Mirdoraghi F, Hosainzadeh-Maleki Z, Hasani J, Hamzelo M. Factor structure, reliability and validity of Persian version of Barkley Deficits in Executive Functioning Scale (BDEFS)-Adult version. *Journal of Clinical Psychology*. 2015;7(1):51-62. (Persian).
36. Baron-Cohen S. Theory of mind in normal development and autism. *Prisme*. 2001;34(1):174-183.
37. Baron-Cohen S, Wheelwright S, Spong A, Scahill V, Lawson J. Studies of theory of mind: Are intuitive physics and intuitive psychology independent. *Journal of Developmental and Learning Disorders*. 2001;5(1):47-78.
38. Khanjani Z, Hadavandkhani F. Theory of mind: Evolution and approaches. *Journal of Modern Psychological Researches*. 2009;4(16):85-115. (Persian)
39. Fowers BJ, Olson DH. ENRICH Marital Inventory: A discriminant validity and cross-validation assessment. *Journal of Marital and Family Therapy*. 1989;15(1):65-79.
40. Soleimani AA. Investigating the effect of irrational thoughts based on the cognitive approach on marital dissatisfaction [MSc Thesis]. Tehran:Kharazmi University;1994. (Persian)
41. Moses LJ, Tahiroglu DE. Clarifying the relation between executive function and children's theories of mind. In: Sokol B, Muller U, Carpendale J, Young A, Iarocci G, editors. *Self and social regulation: Social interaction and the development of social understanding and executive functions*. New York:Oxford University Press;2010; pp. 218-233.
42. Taghizadeh H, Soltani A, Manzar Tavakoli H, ZaynDin Meymand Z. The role of executive function, working memory and response inhibition with mental competence theory of mind in children 7 to 12 years of primary school. *Social Cognition*. 2018;6(2):125-142. (Persian)
43. Doherty MJ. *Theory of mind: How children understand others' thoughts and feelings*. Hove, United Kingdom:Psychology Press;2009.
44. Sutton J, Smith PK, Swettenham J. Bullying and 'theory of mind': A critique of the 'social skills deficit' view of anti-social behaviour. *Social Development*. 1999;8(1):117-127.
45. McIlwain CD, Johnson JrL. Model minority status attainment. In: Kramer EM, editor. *The emerging monoculture: Assimilation and the "Model Minority"*. New York:Praeger;2003.
46. Pronk TM, Karremans JC. Does executive control relate to sacrificial behavior during conflicts of interests? *Personal Relationships*. 2014;21(1):168-175.
47. Shahbazi F, Ahmadi R, Chorami M, Gazanfari A. Effectiveness of executive functions training on the parent-child interac-

- tion and social behaviors of the children with low self-control. *Psychology of Exceptional Individuals*. 2021;11(42):159-185. (Persian).
48. Nasir H, Tan CS, Pheh KS. The Executive Skills Questionnaire-Revised: Adaptation and psychometric properties in the working context of Malaysia. *International Journal of Environmental Research and Public Health*. 2021;18(17):8978.
49. Khorramabadi R, Sepehri Shamloo Z, Salehi Fadardi J, Bigdeli I. Prediction of extramarital relationships based on executive functions with the mediatory role of marital commitment. *Practice in Clinical Psychology*. 2019;7(2):147-157. (Persian)
50. Taklavi S, Zare R. Role of self-conscious affect and theory of mind in the prediction of justify extramarital relationships in married individuals. *Journal of Modern Psychological Researches*. 2018;13(51):49-62. (Persian)
51. McGill JM, Burke LK, Adler-Baeder F. The dyadic influences of mindfulness on relationship functioning. *Journal of Social and Personal Relationships*. 2020;37(12):2941-2951.
52. Yaghoobnezhad S, Hasanzadeh S. Investigate role of language and executive function in theory of mind development in deaf children. *Journal of Exceptional Education*. 2015;2(130):13-22. (Persian)
53. Vetter NC, Altgassen M, Phillips L, Mahy CE, Kliegel M. Development of affective theory of mind across adolescence: Disentangling the role of executive functions. *Developmental Neuropsychology*. 2013;38(2):114-125
54. Roca M. The relationship between executive functions and theory of mind: A long and winding road. *Journal of Neurology, Neurosurgery & Psychiatry*. 2016;87(3):229-240.
55. Friesen, K. Empathy and executive functioning in children with attention-deficit/hyperactivity disorder [MSc Thesis]. Calgary, Italy:University of Calgary;2019.
56. Russell J. How executive disorders can bring about an inadequate 'theory of mind'. In: Russell J, editor. Autism as an executive disorder. Oxford:Oxford University Press;1997.
57. Pennington BF, Rogers SJ, Bennetto L, Griffith EM, Reed DT, Shyu V. Validity tests of the executive dysfunction hypothesis of autism. In: Russell J, editor. Autism as an executive disorder. Oxford:Oxford University Press;1997.
58. Gehlbach H, Brinkworth ME, Wang MT. The social perspective taking process: What motivates individuals to take another's perspective?. *Teachers College Record*. 2012;114(1):1-29.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی